

4. RUSKÝ SEVEROVÝCHOD

A zde pro nás svítá dodatečná naděje – jedna zvláštnost, jedna výhrada v úvahách výše zmíněných vědců: je to závěr, že NEJVĚTŠÍM BOHATSTVÍM národů je dnes ZEMĚ. Země jako objem biosféry. Jako příkrov hlubinných zdrojů. Země jako úrodná půda. A pokud jde o úrodnost, jsou předpovědi též pochmurné: plochy země v planetárním průměru a růst výnosnosti budou vyčerpány kolem roku 2000, a i když se podaří *zdvojnásobit* zemědělskou výrobu (ovšemže ne kolchozům, ne nám) – plodnost půdy bude kolem roku 2030 tak jako tak u konce – a to opět *v planetárním průměru*. Nicméně jsou čtyři šťastné země, které jsou ještě dnes velmi bohaté na dosud neobdělanou, ladem ležící půdu. Jsou to – Rusko (ne, to není přeřknutí, mám totiž na mysli RSFSR), Austrálie, Kanada a Brazílie.

A tu tkví naděje Ruska získat čas a dosáhnout záchrany: v našich nezměrných oblastech na severovýchodě, které díky naší těžkopádnosti během čtyř staletí dosud neznetvořily naše omyly. Tam můžeme *znovu* budovat, ne nesmyslnou, žravou civilizaci „pokroku“, to nikoli – můžeme ale bezbolestně a ihned uvést v život *stabilizované* hospodářství a v souladu s *jeho* potřebami a zásadami umístit tam první obyvatele. Tyto prostory nám dávají naději, že nezapomíme Rusko v krizi západní civilizace. (Vinou kolchozní nedbalosti jsme ztratili mnoho země v méně vzdálených oblastech.)

Vzpomeňme bez dogmatické předpojatosti na Stolypina 6 a přiznejme mu, co mu náleží. V roce 1908 ve státní dumě 7 prorocky prohlásil: „ZEMĚ – TO JE ZÁRUKA NAŠÍ SÍLY V BUDOUCNOSTI, ZEMĚ – TO JE SAMO RUSKO.“ A o amurské železnici řekl: „Budeme-li nadále pohříženi do letargického spánku, bude tímto krajem proudit cizí míza, a až procitneme, zjistíme možná, že je ruský už jen podle jména.“

Dnes se při konfrontaci s Čínou toto nebezpečí vztahuje bezmála na celou naši Sibiř. Obě nebezpečí tu splývají, ale naštěstí mají společné východisko: *zavrhnout mrtvou ideologii*, jež nám hrozí vojenskou i hospodářskou zkázou, zbavit se všech fantastických světových závazků, které jsou jí cizí, soustředit se na ovládnutí ruského Severovýchodu (podle zásad stabilizované, ustálené ekonomiky) – to jest severovýchodních oblastí evropské části naší země, severu asijské části a hlavního sibiřského masívu.

Nebudeme se utěšovat falešnými nadějemi a nebudeme urychlovat onu pohromu, která

možná už zraje a možná se odehraje v západních zemích. Takové naděje by mohly být zklamány, podobně jako ty, jež jsme vkládali do Číny ve čtyřicátých letech: vzniknou-li na Západě společenské systémy, mohou k nám být tvrdší a nevlídnější než ty nynější. Nechme Arabů jejich osudu, mají islám, oni se už vyrovnají sami. A nechme na pokoji Jižní Ameriku, nikdo ji zvenčí neohrožuje. Nechme Afriku, aby si sama zvolila svou cestu ke státnosti a civilizaci, jen jí přejme, aby neopakovala omyly „nepřetržitého pokroku“. Půl století jsme se zaměstnávali světovou revolucí, šířením svého vlivu nad východní Evropou i nad jinými světadíly, přeměnou zemědělství podle ideologických zásad, likvidací nepohodlných tříd, vymycováním křesťanského náboženství a morálky, neužitečnými, pro efekt vypočítanými kosmickými závody a samo sebou vyzbrojováním sebe i jiných, všech, kdo žádají o zbraně; zabývali jsme se vším možným, jen ne rozvojem a péčí o hlavní bohatství naší země – o Severovýchod. Náš lid přece nebude žít ani v kosmu, ani v jihovýchodní Asii, ani v Latinské Americe, kdežto Sibiř a Sever – to jsou naše naděje, náš rezervoár.

Někteří namítnou, že i tam jsme nemálo udělali a vybudovali – avšak víc než jsme tam vybudovali, jsme tam zničili lidí, jako třeba na „cestě smrti“ ze Salechardu do Igarky, ale nebudeme tu probírat celou historii pracovních táborů. Stavět trať kolem Bajkalského jezera tak, že ji vody zatopí, a železniční objíždku hnát nesmyslně přes hory, až se z brzd kouří, budovat kombináty na zpracování celulózy na Bajkalu a na řece Selence tak, že přinesly rychlý zisk, ale také rychle zamořily okolí – nebylo by bývalo lépe neukvapovat se? Při tempu rozvoje v tomto století jsme na Severovýchodě vlastně udělali velmi málo. Ale dnes můžeme říci – jaké štěstí, že tak málo: nyní totiž můžeme od samého počátku postupovat s rozmyslem, v souladu s principy ustáleného hospodářství. Dnes je ještě možno mluvit o štěstí, ale v dohledné budoucnosti by to mohla být katastrofa.

A jaká to ironie! Od roku 1920, tedy půl století, jsme sebevědomě (a právem) odmítali svěřit využívání našich přírodních zdrojů cizincům – to mohlo vypadat jako příslib rodících se národních tužeb. Ale stále jsme otáleli a otáleli, ztráceli jsme čas, a teď najednou, když se ukázalo, že světové energetické zdroje vysychají, my, mohutná průmyslová supervelmoc, nejinak než poslední ze zaostalých zemí povoláváme cizince, aby těžili naše nerostná bohatství, a za odměnu jim nabízíme náš drahocenný poklad – sibiřský přírodní plyn; za to nás dřív, než uplyne doba jedné generace, budou naše děti proklínat jako ne-odpovědné marnotratníky. (Měli bychom přece tolik jiných dobrých výrobků, jimiž bychom mohli platit, kdyby ovšem náš průmysl nebyl vybudován hlavně na... IDEOLOGII. A tak se i zde ideologie staví do cesty našemu lidu!)

Nebyl bych pokládal za morální doporučovat politiku izolované spásy, jsou-li problémy tak univerzální, kdyby byl náš národ ve 20. století nevytrpěl, jak si myslím, víc, než ostatní národy světa: mimo dvě světové války jsme jen v občanských sporech a nepokojích, jen vinou vnitropolitického a hospodářského „třídního“ vyhlazování ztratili – 66 (šedesát šest) miliónů lidí!!! K tomuto výpočtu dospěl leningradský profesor statistiky I.A.Kurganov, můžete si jej dát kdykoli předložit. Nejsem vědec statistik a nemohu to zkontrolovat, ostatně veškeré statistiky jsou v naší zemi tajné; jde o výpočet nepřímý. Ale vskutku, není tu už *sto* miliónů lidí (právě *sto*, jak předpověděl Dostojevskij!), ve válkách i bez nich jsme ztratili třetinu obyvatelstva, jež bychom nyní mohli mít, a. skoro *polovinu* toho, které máme! *Který jiný*

národ zaplatil takovou cenu? Po *takových* ztrátách si můžeme dovolit menší úlevu, jaká se dopřává nemocnému po těžké chorobě. Musíme vyhojit své rány, vyléčit tělo i ducha národa. Kéž bychom našli dost síly, rozumu a odvahy postavit si svůj vlastní dům, než se budeme zabývat celou planetou!

A opět, šťastnou shodou, celý svět tím jen získá.

Jiná etická námitka se může týkat skutečnosti, že náš Severovýchod není zcela ruský, že jsme se jeho podmaněním dopustili historického prohřešku: nemálo místních obyvatel bylo vyhlazeno (to se však nedá přirovnat k naší nedávné sebelikvidaci), jiní byli stěsnáni. Ano, tak tomu bylo v 16. století, ale *to* už nijak nelze napravit. Od těch dob zůstaly širé kraje obydleny jen řídce anebo vůbec ne. Podle sčítání lidu všech národností Severu tam žije 128.000 duší, rozptýlených na obrovských plochách. Zpřístupněním Severu bychom je ani v nejmenším netísni-li. Naopak, dnes přirozeně jejich způsob života a existenci podporujeme; tito lidé nehledají pro sebe žádný zvláštní osud a ani by jej nemohli najít. Ze všech národnostních problémů, jimž naše země čelí, je tento nejmenší, téměř ani neexistuje.

A tak tedy máme jediné východisko: přenést těžiště pozornosti státu a centrum národního úsilí (ohnisko osídlovací politiky a těžiště podnikavosti mladých lidí) ze vzdálených kontinentů, i z Evropy, a dokonce z jihu naší země – na její Severovýchod. /*

* Pochopitelně, takový obrat dříve či později povede k tomu, že zrušíme poručnický systém nad východní Evropou. Stejně tak nepřichází v úvahu držet násilím kterýkoli národ, žijící na hranicích naší země, v rámci našeho soustátí. Pozn. autora.

—

6) Pjotr Arkadjevič Stolypin, r. 1904 carský ministr vnitra, 1906 předseda vlády. Usiloval mj. o agrární reformy v Rusku. Zavražděn v r. 1911.

7) Takzvaná třetí дума – říšský sněm – 1908-1912.

Z ruského originálu „Pismo voždám Sovetskogo Sojuza“, vydaného v roce 1974 YMCA-PRESS v Paříži, přeložil Stanislav M. Kříž. V dubnu 1975 vydalo nakladatelství Konfrontation Verlag AG, Zürich, Švýcarsko.

Příště: 5. Vnitřní a nikoli vnější vývoj